

Meri

News from the Finnish Maritime Administration

Merenkulkulaitos

4 • 1998

väylä

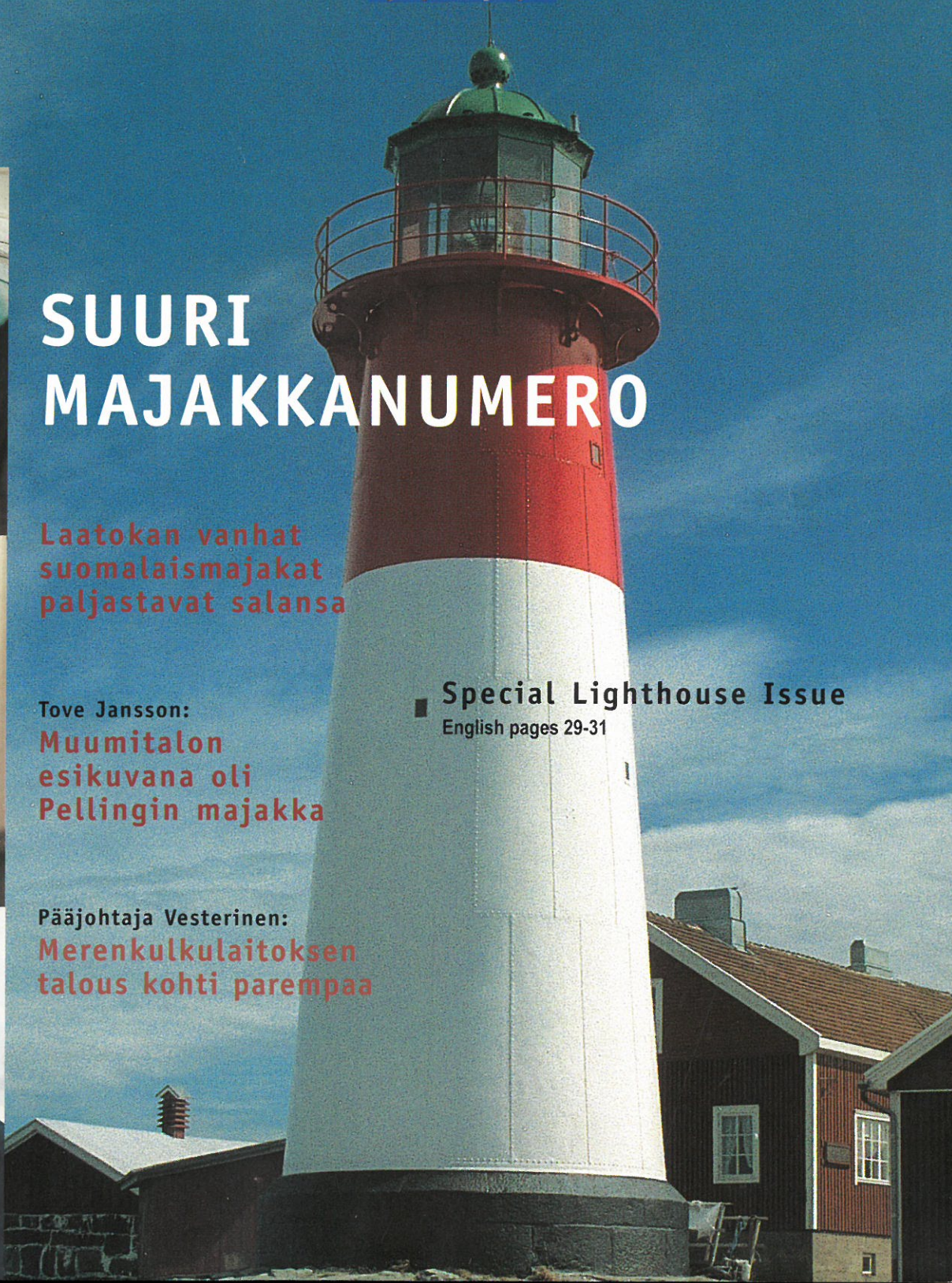
SUURI MAJAKKANUMERO

Laatokan vanhat
suomalaismajakat
paljastavat salansa

Tove Jansson:
Muumitalon
esikuvana oli
Pellingin majakka

Pääjohtaja Vesterinen:
Merenkulkulaitoksen
talous kohti parempaa

■ Special Lighthouse Issue
English pages 29-31

Laatokan "suomalaismajakat" paljastivat salaisuutensa

*Kiehtovat majakkavanhukset
seisovat yhä sitkeästi keskellä
suurjärveä*

Hanhipaaden luoto on kuin vuorenhuippu Laatokas-
sa. Ylimpänä kärkenä seisoo 120-vuotias majakka.

Suomessa on totuttu siihen, että majakoita on vain meren rannikolla. Laatokka on järvi, mutta sitä kuvataan usein olosuhteiltaan mereksi. Niinpä siellä on myös majakoita. Niistä kaksi pohjoisinta on 1870-luvulla rakennettuja "suomalaismajakoita". Merenkululaitoksen retkikunta pääsi elokuussa tutustumaan näihin nykypäivään säilyneisiin majakoihin.

Heinäluodon ja Hanhipaaden majakat ovat suomalaisille tuttuja lähinnä *Seppo Laurellin* Majakat-kirjasta, jossa Laurell kertoo varsin perusteellisesti näistä majakoista.

Majakoista kirjoittanut Laurell sen paremmin kuin juuri muutkaan ulkomaalaiset eivät ole päässeet tutustumaan näihin

majakoihin sotien jälkeen, jolloin ne jäivät rajan taakse Neuvostoliiton ja sittemmin Venäjän puolelle.

Järvi-Suomen merenkulkupiiriin ja Volga-Balt-vesitiehallinnon hyvän yhteistyön ansiosta Merenkululaitoksen edustajille tarjoutui tilaisuus tutustua Hanhipaaden ja Heinäluodon majakoihin viime elokuussa.

Suomalaisretkikuntaan kuuluivat tulkki *Liisa Pennanen* ja liikennepäällikkö *Jouni Kokkonen* Lappeenrannasta, toimistopäällikkö *Seppo Laurell* ja allekirjoittanut Merenkululaitoksen kekushallinnosta sekä taiteilija *Pekka Vehviläinen* ja graafikot *Sakke Yrjölä* ja *Erika Kovanen*. Volga-Balt-organisaation edustusalue Razliv oli meitä vas-

tassa Sortavalassa ja sitä seurasi vielä Väyläalue Norilsk.

Hanhipaasi on "vuorenhuippu"

Venäläiset kuljettivat meidät Valamon Nikolainlahden kautta ensin Hanhipaadelle. Matka Sortavalasta kesti noin kaksi tuntia. Matkalla Hanhipaadelle näimme jo sekä autonomian aikana että sotien jälkeen rakennettuja loistoja. Ne seisoivat edelleen rautaristikon päällä valkoisiksi maalattuina kuten alunperinkin. Helpoimmin tällaisen laitteen näkee Laatokalla aivan Valamonlahden suulla sisääntuloväylän idänpuoleisella kalliolla. Täysin identtinen loisto on

Heinäluodon majakka on suojassa Laatokan pärskeiltä, mutta ilkeältä on jättänyt jälkensä majakkavanhukseen.

nähtävissä Suomessa muun muassa Vesijärvellä ja Maarianhaminan itäsatamassa.

Hanhipaasi sijaitsee vain muutaman kilometrin Valamosta lounaaseen. Muut saaret ja rannikko näkyvät vain hämärästi taivaanrannassa, ja etelässä sekä kaakossa on rannaton ulappa. Paras tapa lähestyä Hanhipaatta onkin Valamon suunnasta, jolloin ainoa lähiranta jää selän taakse. Tällöin pienellä puuttomalla luodolla aavalta "mereltä" kohoava majakka todella säväyttää. Suomessa vastaavan autiuden voi kokea parhaiten avomerellä esimerkiksi Jusarön tai Bogskärin majakoilla.

Razliv ja Norilsk ankkuroituivat tuulen takia saaren eteläpuolelle rinnakkain. Norilskin perästä laskettiin veteen kaksi iäkäs-tä puista pelastusvenettä, jotka kuljettivat retkikuntamme Hanhipaadelle.

Hanhipaaden rannat putoavat äkkijyrkästi. Veden syvyys saaren ympärillä on yli 80 metriä. Muutaman aarin kokoinen luoto on siten kirjaimellisesti Laatokasta kohoava vuorenhuippu.

Erikoisesti maalattu majakka

Hanhipaasi kohoaa vain 2-3 metriä Laatokan pinnasta. Pituutta sillä on ehkä parisa-

taa metriä ja leveyttä vajaat sata metriä. Kalliota peittää enimmäkseen kellanvihreä kivettynyt sammal ja kukkakasvien laaja kirjo. Joukossa on monia lajeja, jotka ovat Suomessa harvinaisia. Muuta elämää tai eläimiä saarella ei näy.

Majakka seisoo saaren korkeimmalla kohdalla sen itä laidalla. Hoikka torni on 24 metriä korkea, joten koko komeus kohoaa noin 27 metriä Laatokan pinnasta. Tornin tekee ainutlaatuiseksi ja erityisen kiehtovaksi se epäsymmetrinen maalaus, joka tuo mieleen signaalilipun U. Tässä suhteessa majakalla ei ole vertailukohtaa Suomessa. Muuten majakka on Oulun Marjaniemen majakan kaksoiskappale.

Ajan hammas ei ole purrut

Eriyksen arvokkaaksi Hanhipaaden majakan tekee sen säilyminen alkuperäisessä asussaan: sen huipulle ei ole asennettu nykyaikaisia antennejä tai aurinkokennoja, eikä sen kupeelle ole rakennettu mitään. Vanhat rakennuksetkin on siirretty pois tai ne ovat tuhoutuneet. Kalliolla on yhä nähtävissä kahden rakennuksen perustukset: suuren parakin, joka siirrettiin Valamoon ja pienemmän asuinrakennuksen.

Keskellä ei mitään sijaitseva majakka on säilynyt myös ilkevallalta. Se on ehjä ja ulkopäin vain haalistunut maali tekee siitä hoitamattoman näköisen.

Laatokan aluepäälikkö *Ivan Bozhukov* avaa suomalaisille majakan oven. Kapeat punaiset puuportaat johtavat ylös valkoiseksi kalkitussa majakkatornissa. Portaat päättyvät pienelle välitasanteelle, josta jatketaan kapeita metalliportaita valolaitteelle.

Pyöreässä lyhtykopissa on venäläisvalmistein linssi. Se ei ole siis alkuperäinen, mutta samankaltainen. Linsin keskellä on pyöreä laite, jossa on viisi pientä noin 2-3 senttiä läpimitaltaan olevaa lampua. Laite vaihtaa automaattisesti uuden lampun ylimmäiseksi edellisen palettua.

Majakan yläosa on linssiä lukuun ottamatta säilynyt alkuperäisessä asussaan ja hyvässä kunnossa. Niin tornin huippua kiertävä rautakaide, tuuliviiri kuin katolla oleva maapallokin ovat hyvässä kunnossa, vaikka uutta maalia ne eivät ole aikoihin saaneetkaan.

Retkikunta tutki majakan ja luodon läpikotaisin ja kuvasi majakan jokaisesta kulmasta usealla kameralla. Majakkaan löytyi toinen toistaan parempia kuvakul-

Alhaalla vasemalla: Jo 10 vuotta sitten Hanhipaadesta kirjoittanut Seppo Laurell pääsi viimein käymään salaperäisessä majakassa. **Alhaalla oikealla:** Taitelija Pekka Vehviläinen etsi kuvauksellisimman kulman Heinäluodon majakasta.

mia. Mielessään voi kuvitella Laatokanhylkeen makaavan laakealla rantakalliolla majakan juurella.

Laatokan hento lyhty

Hanhipaasi kiehto paitsi hyvin säilyneen kauniin torninsa myös kokonaisuusmaailman ansiosta: kaukaa katsottuna majakka on vain Laatokasta kohoava ohut tikku, joka rikkoo vertikaalisesti horisontin. Tämä vaikutelma vahvistuu kun katsoo Hanhipaatta Valamon pääsaaren korkeilta kallioilta: majakkaluoto erottuu pienenä pitkittäisviivana ja majakka siitä kohoavana "kynttilänä". Noin kahdeksan sekunnin välein välähtävä valo on hyvin heikko, mutta se erottuu puolenkymmenen kilometrin päähän Valamoon.

Laatokan vesi on suhteellisen kirkasta Hanhipaaden tienoilla, mutta luodon rannat ovat ohuen vihreän levän peittämiä. Hanhipaasi lienee säilynyt ilkeältä sijaintinsa ja luodon karun luonteen takia.

Puuttomana Hanhipaasi ei houkuttele retkeilijöitä. Myös sen maine on pelottanut: venäläiset käyttivät 1990-luvun alkuvuosiin saakka tässä majakassa niin sanottuja atomiparistoja energialähteenä. Nyt ne on korvat-

tu vaarattomilla pattereilla, he vakuuttavat, vaikka *Juha Taskinen* kuvaakin uudessa kirjassaan "Laatokan seitsemän merta" Hanhipaatta säteileväksi majakaksi.

Kauppias perusti ensimmäisen majakan

Heinäluoto sijaitsee välittömästi Mantsinsaaren eteläpuolella. Itse asiassa se on Mantsinsaaren jatke. Veneellä Heinäluotoon on mantereelta huomattavasti helpompi päästä kuin Hanhipaadelle, ja se näyttääkin houkutelleen saareen vähemmän kulttuurihistoriasta kiinnostuneita vieraita.

Heinäluodon itäpuolella alkaa väylä joka johtaa Mantsinsaaren ja mantereiden välistä pohjoiseen Salmiin. Tämä suojaisa vanha väylä oli 1800-luvulla tärkeä kauppaväylä, ja niinpä salmilainen kauppias Gromoff rakennutti aikoinaan ensimmäisen majakan Heinäluotoon. Valtio otti majakan hoitaakseen 1870-luvulla ja rakensi nykyisen majakan 1877.

Heinäluodossa on sen nimen mukaisesti runsaasti kasvillisuutta. Eteläpäässä pensaat ovat kasvaneet jo matalaksi metsäksi, mutta majakka näkyy selvästi Laatokalle kasvillisuuden yli. Majakan korkeus on noin 25 metriä. Samoja piirustuksia ei ole käytetty muiden majakoiden rakentamiseen.

Majakassa ovat jäljellä yhä punaiset karamelliraidat. Punainen väri on säilynyt, mutta valkoinen on kulunut lähes pois. Todennäköisesti majakkaa ei ole maalattu sitten viime sotien kuten ei Hanhipaattakaan.

Majakka seisoo keskellä saarta kaukana vesirajasta, mutta vain noin kolme metriä Laatokan pinnan yläpuolella.

Ilkivalta turmellut majakkavanhusta

Heinäluodon majakka on Hanhipaatta kookkaampi, sekä paksumpi että korkeampi. Kaukaa katsottuna se on säilynyt ehjänä. Lähempää tarkasteltuna käsitys muuttuu. Ulko-ovesta on ilmeisesti murrettu lukko rikki, minkä vuoksi ilkivallan teko on ollut mahdollista. Lyhtykopin ikkunoista osa on ammuttu alhaalta rikki, ja kosteus pääsee melko vapaasti majakkaan. Portaikon seinät ovat kosteuden vaurioittamat. Ulkoapäin tornissa näkyy kerrosten välissä murtunut saumakohta, joka kertonee suuremmista vaurioista rakenteessa.

Kaikesta huolimatta Heinäluodon majakka seisoo paikallaan ja sen huipulla palaa pimeällä valo. Myös käynti huipulla on vielä turvallista.

Huipulla on venäläinen linssi, jonka sisällä on yksi lamppu. Pari metriä lyhtykopin alapuolella on tähystystasanne, jolla liikkuminen ei ole enää suositeltavaa.

Heinäluodolla on runsaasti jäänteitä vanhasta asutuksesta, vaikka kaikki rakennukset majakkatornia lukuun ottamatta ovat hävinneet. Majakkatornin pohjoispuolella sijaitsee useiden rakennusten perustuksia, joista voi päätellä huonejaon. Lisäksi maassa on merkkejä vanhasta tiestä, joka on johtanut luodon pohjoispäähän. Jäljistä päätellessä saarella on pidetty myös karjaa.

Tornin eteläpuolella on juoksuhaudan kaltaisia rakennelmia mahdollisesti sotaajalta.

Retkikuntamme jatkoi matkaansa vielä Mantsinsaaren ohi Lunkulansalmeen ja seuraavana päivänä Valamoon ja edelleen sieltä takaisin Sortavalaan. Mantsinsaaren päässä nähtiin jälleen yksi vanhoista edelleen käytössä olevista loistoista.

Matka kohti Heinäluodon majakkaa alkaa väyläalus Norilskin pelastusveneellä.

Yli-insinööri Nikolai Shirjaev (vas.) ja aluepäällikkö Ivan Bozhukov vastaavat Laatokan liikenteen sujuvuudesta.

Laatokka on kuin meri

Liikenne vilkasta etelässä, pohjoisessa väylänhoidon vaivana varojen puute

Elokuisella Laatokalla on autiota. Yksinäinen purjeveren lähtee Valamon satamasta, johon saapuu myös muutama pieni lastia kuljettava laiva Sortavalasta. Sortavalan satamassa on sitä vastoin täysin hiljaista.

Pohjoisella Laatokalla on lähinnä kahdenlaista laivaliikennettä: kesäisin Pietarista ja aina Moskovasta asti Valamoon saapuu päivittäin useita suuria matkustaja-aluksia. Rahliliikenne rajoittuu nykyisin enimmäkseen kiviaineksen eli sepelin kuljetukseen pohjoiselta Laatokalta muualle Venäjälle.

Merestä Laatokka eroaa sikäli, että siellä liikenne keskeytyy kokonaan talvikaudeksi.

Venäjän talousvaikeudet näkyvät liikenteessä sikäli, ettei pohjoisen Laatokan puunjalostusteollisuudella ole enää entiseen malliin kuljetuksia. Väylät pidetään kuitenkin kunnossa, ja Laatokalta on myös julkaistu viime vuosina uusia merikarttoja (joita voi ostaa jo Suomestakin).

Liikenne Laatokalla pysäytetään, kun aallot nousevat kolmimetrisiksi. Tämä ei ole lainkaan tavaton tilanne järvellä.

Laatokka kuuluu Volga-Balt -vesitiehallinnon toimialueeseen, ja siellä on oma väylänhoitoryhmänsä. Se pitää päämajaa Laatokan etelärannalla Pähkinälinnassa eli Pietarinlinnassa. Aluepäällikkönä toimii Ivan Bozhukov, ja hänen alaisuudessaan on kaksi väylänhoitoalusta. Ne ovat kookkaita aluksia, jotka muistuttavat suomalaista Tielaitoksen saaristolauttaa; komentosillan alapuolella on avokansi, jonne voidaan ajaa molemmista päistä.

Vanhat loistot pidetään kunnossa

Aluksilla on 12 hengen miehistö. Lisäksi Laatokalla työskentelee 25 väylänhoitajaa. Esimerkiksi Valamossa heitä on kaksi.

Viitat ovat Laatokalla vanhaa "korimallia",

joista Suomessa on jo luovuttu. Merkittävä väyliä on kuitenkin melko vähän, lähinnä vain satamiin kuten Sortavalan ja Valamoon.

Laatokalla on noin 25 merikarttaan merkittyä valaistua poijua. Ne asennetaan touko-kesäkuussa ja otetaan pois myöhään syksyllä. Purjehduskausi kestää yleensä vapusta marraskuun alkupuolelle.

Laatokan etelärannalla loistaa kaksi noin 70-metristä majakkaa, Storozensky ja Osinovetsky. Laatokan eteläosan majakoista huolehtii kaksi henkilöä, ja majakkasaarilla asutaan edelleen.

Suomalaisten 1890-luvulla rakentamia pyöreitä loistoja ja hieman myöhemmin rakennettuja "mutteriloistoja" on Laatokalla vielä runsaasti jäljellä. Osa on valaistuja, osa pimeitä. "Emme valaise loistoja silloin kun se ei ole merenkulullisesti välttämätöntä, eikä meillä toisaalta ole riittävästi rahaa virtalähteiden hankkimiseen", sanoo Ivan Bozhukov.

"Valkoiset, useimmiten rautakehikon varassa seisovat loistot on kuitenkin maalattu, tosin heikko taloustilanne haittaa kunnossapitoa", kertoo Bozhukov. "Myöskään korimallisista puuviitoista ei päästäne ainaakaan lähiaikoina", hän lisää. Viittojen sijainnit on tästä vuodesta alkaen pystytty tarkistamaan GPS-laitteilla.

Veneilijän oltava tarkkana

Pariin kolmeen vuoteen Laatokalla ei ole tapahtunut karilleajoja, sitä ennen niitä tapahtui 1-2 kertaa vuodessa. Onnettomuudet eivät Bozhukovin mukaan ole johtuneet väylämerkinnöistä vaan huolimattomuudesta tai sumusta.

Laatokalla liikkuville veneilijöille Bozhukov suosittelee ehdottomasti VHF:ää. "Laatokkaan pitää suhtautua vakavasti, se ei salli mitään virheitä", hän sanoo.

Laatokalle tulevan huviveneen on tiedettävä miten se ottaa yhteyttä radiopäivistykseen sekä kerrottava reittinsä ja aikataulunsa. Lisäksi on muistettava väyläsyvydet: Laatokalla on useimmissa paikoissa vettä kymmeniä metrejä, mutta niin sanottu projektisyvyys on 4,25 metriä (kuten Saimaalla), ja pitkän lahden pohjukassa olevaan Sortavalan on 2,80 metrin väylä. "Merikarttaan merkityt syvydet voivat muuttua liettymisen takia", Bozhukov kertoo. Esimerkiksi Käkisalmissa väylä liettyy.

Laatokalla aallot ovat lyhyitä ja teräviä. Suojaisia reittejä on vain paikallisesti. Aallot voivat nousta Laatokalla 3,54 metriä korkeiksi.

Väyläorganisaatio hankkii tuloja

Volga-Balt -organisaation yli-insinööri Nikolai Shirjaev muistuttaa, että Moskovin ja Pietarin väliä kulkevat alukset kulkevat aina Laatokan ja Äänisen kautta. Molemmilla vallitsevat "meriolosuhteet".

Aiemmin Volga-Balt rahoitti 75 prosenttia toiminnastaan valtion budjetista tulevilla varoilla ja loput muun muassa sähköä myymällä. Nykyisin organisaation on saatava jo puolet tuloistaan myymällä palvelujaan esimerkiksi teollisuuslaitoksille. Ennen organisaatiolle kuulunut varustamo on yhtiöitetty, ja uutena tehtävänä organisaatio on saanut hoidettavakseen myös tarkastustehtäviä. Myös luotsaus Pietarin siltojen ali kuuluu organisaatiolle. "Pietari on ainoa sisävesialue, jossa luotsaus on pakollista", Shirjaev kertoo. Luotsattava matka on noin 20 kilometriä.

Kuluvana vuonna liikenne Volga-Baltin väylillä oli kasvussa ennen Venäjän alkusyksyn talouskaosta.

PEKKA VÄISÄNEN

Jyrki Lastusta voisi kutsua vaikkapa Rus-särön majakan isännäksi. Tuo huippukuntoon kunnostettu majakkavanhus sattuu kuitenkin sijaitsemaan sotilasalueella ja siksi Lastunenkin voi esitellä sitä vieraille hyvin rajoitetusti. Kiinnostuneita olisi paljon enemmän. Monelle muulle majakkasaarelle pääsy estyy usein merenkäynnin takia. Helpoimmin yleisön tavoitettavissa ovatkin kesäisin Isokarin ja Bengtskärin majakat.

Lastusen alueella sijaitsee myös juuri kunnostettu Jussarön majakka sekä uudempi Längden sekä Lastusen ja Vehviläisen suosikeihin kuuluva Gustavsvärn. Majakkaa alemman statuksensa takia Gustavsvärn tunnetaan huonosti, vaikka tuo kaunis valkoinen majakkatorni seisoo ylväästi näköetäisyydellä Hangosta jyhkeän arvokkaalla linnoutussaarella aivan Hauensuolen vieressä.

Majakoiden ylläpito on kunniatehtävä

Turussa syntynyt Lastunen on ollut nuorukaisesta lähtien vahvasti meren kanssa tekemisissä. Laivastossa suoritetun varusmiespalvelun jälkeen hän jatkoi alalla, ensin merivartiostossa ja sitten Hangon rannikkopatteriston aluksilla. Viimeiset neljä vuotta hän on Merenkululaitoksen väylämestari-

na vastannut väylien kunnossapidosta Hangon alueella.

Väylämestarin työ on varsin itsenäistä. Työhön kuuluu muun muassa turvalaitteiden kuten loistojen, linjataulujen, valopojujen ym. tarkastus ja kunnossapito. Myös viittojen asennukset ja tarkastukset ovat suuri työllistäjä varsinkin keväisin. Työssä täytyy hallita paitsi merenkulku- ja rakennustaidot myös paljon uutta tekniikkaa.

Majakoissa Lastusta kiehtoo niiden vaiherikas historia. Useimmat tietävät esimerkiksi Bengtskärin dramaattisista vaiheista sodan aikana. Erityisesti Lastusta kiehtoo "Suomen Eddystonen" eli Bogskärin historia. Itse majakasta on jäljellä vain alaosa.

"Kielämättä vanhojen majakoiden ylläpito on jonkinlainen kunniatehtävä, varsinkin kun omalla alueella on historiallisesti niinkin arvokas ja hyväkuntoinen majakka kuin Russarö", Lastunen sanoo.

Jyrki Lastunen on tutkinut paljon kirjallisuudesta muun maailman majakoita. Suomen majakoista hän löytää useita tyyliuuntia ja kirjavuutta, jotka eivät hänestä ole niinkään haitta kuin rikkaus.

Vain runsas vuosi sitten Lastunen seikkaili Internetissä etsien tietoja majakoista. Hän huomasi, ettei Suomen majakoista ole

Internetissä sivuja. "Ajattelin tehdä sellaiset sitten itse. Otin yhteyttä *Seppo Laurelliin* ja sitä kautta tieto kantautui Merenkululaitoksen tiedotukseen, jossa suunniteltiin laitoksen sivuja. Onnekkiaan sattuman kautta pääsimme käyttämään Merimuseon aineistoa, ja siitä sivut alkoivat syntyä."

PEKKA VEHVILÄINEN

Syntynyt v. 1946 Tampereella

Fil. kand. ja valt. kand. Helsingin yliopistosta

Tutkijana Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa 1979-1996

Vapaa taitelija vuodesta 1996

Lukuisia näyttelyitä eri puolella Suomea

Ateljee Hangossa

JYRKI LASTUNEN

Syntynyt v. 1954 Turussa

Opistoupseeri (aliluutnantti)

Kauppalaivuri (Itämerenliikenteen päällikkötodistus)

Työkennellyt merivartiostossa ja Puolustusvoimissa eri merenkulualan tehtävissä sekä perämiehenä ja päällikkönä pientonnistossa.

Hangon väylämestari vuodesta 1994

Perhe: Vaimo, kaksi lasta ja koira

Harrastukset: Majakat, tähtitiede, valokuvaus, retkeily ja vapaaehtoinen meripelastus

Majakat-kirjasta uusi laitos, YLE:ltä sarja Suomen majakoista

Kiinnostus majakoita kohtaan on nousussa Suomessa. Tämän vuoksi eri yhteistyötahot ovat päättäneet käynnistää yhteishankkeen *Seppo Laurellin* Majakat-kirjan julkaisemiseksi uutena laitoksena vuonna 1999. Ensi vuonna tulee kuluneeksi kymmenen vuotta ensimmäisen, vuosia sitten loppuunmyydyin painoksen ilmestymisestä.

Kirjahankkeessa on mukana Luotsiliitto, Merenkululaitos sekä joukko valokuvaajia ja taiteilijoita. Kirjan kustantaja selviää lähiaikoina.

Uuteen laitokseen tulee historiallisten kuvien lisäksi runsaasti uutta värikuvamateriaalia. Myös sisältöä tarkistetaan.

Kirja tulee aikanaan edulliseen ennakkomyyntiin mm. Meriväylän kautta.

Joulukuun 21. päivänä Yleisradio aloittaa *Tom Backmanssonin* tekemän 21-osaisen do-

kumentisarjan Suomen majakoista. Backmanssonin työsti sarjaa pari vuotta.

"Ajatus Suomen majakoita käsittelevästä dokumenttiohjelmasarjasta syntyi talvella 1996. Kun aihetta alettiin tutkia selvisi, että joistakin majakoista oli tehty paljonkin ohjelmia mutta suurimmasta osasta ei kertaakaan mitään. Tulimme siihen tulokseen, että tässä oli ammottava aukko historiamme dokumentoinnissa", Backmansson kertoo.

Niinpä Yleisradio päätyi tekemään kokonaisen dokumenttisarjan. Yleisradion tuotintielinen tv-osasto Finlands Svenska Television teki yhteistyösopimuksen Merenkululaitoksen kanssa sarjan tuottamisesta.

Kuvaukset aloitettiin syyskuussa 1996. Suuri osa kuvauksista piti tehdä helikopterilla koska kelit estivät muun liikkumisen. Muuten kuvausryhmä kulki pääasias-

sa väylänhoitoalusten matkassa.

Ohjelmia varten on pengottu Merenkululaitoksen, Merimuseon, Museoviraston ja muiden museoiden arkistoja. Niiden harvoin nähtyjä aarteita on hyödynnetty runsaasti kuten myös Yleisradion, Suomen Elokuva-arkiston ja Sveriges Televisionin filmiarkistoja. Majakoiden historia on sarjan pääaiheena unohtamatta kuitenkin niihin liittyvien ihmisten elämää ja historian kiepsahduksia.

Viimeiset kuvausmatkat tehtiin syyskuussa 1998. Nyt sarja on valmis esitettäväksi. Nimeksi annettiin "Fyren-Majakka". Jaksot ovat 15 minuutin mittaisia. Ensimmäinen, sarjan esittelyosa esitetään 21.12.1998 klo 19.45 poikkeuksellisesti TV2:ssa. Sen jälkeen seuraa 20 muuta jaksoa TV1:ssä sunnuntaisin klo 18 alkaen 27. joulukuuta.